

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio VII. An Pauperes teneantur dare Decimas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

QUÆSTIO VII.

An Pauperes teneantur dare decimas?

SUMMARIUM.

107. Ratio eximendi Pauperes.

108. Ratio obligandi.

109. Obligantur, si solutis decimis remanet, unde se suosque alant.

110. Extremâ necessitate laborantes non obligantur.

111. Nec tenentur compensare, si ad pinguiorem fortunam venerint.

112. Non tenentur, qui gravi necessitate premuntur.

113. Nequeunt tamen propriâ eas auctoritate retinere.

114. Nisi videant, se frustra à suam indigentiam allegaturos.

115. Tenentur postea compensare quando solvendo fuerint.

107 Pauperes obligatos non esse ad dandas decimas, videtur absolute tenendum esse. I. Quia inhumanum est pro alendo Clero illis aliquid extorquere, qui ægrè se suosque alunt; & templa Dei viva spoliare, ut lapidea erigantur, & ornentur. Certè non est hæc mens Ecclesiæ, quæ pia mater est, & rigore non utitur, nisi in reos contumaces, ac præcipuam pauperum curam semper habuit. II. Quia decimæ sunt tributa egentium animarum, ut ex S. August. dicitur *c. 66. 16. q. 1.* Unde cum Clerici, quibus solvuntur decimæ, teneantur inde pauperes alere, frustra eas, & malè a pauperibus petunt, utpote quas solutas restituere tenentur: *dolo enim facit, qui perit, quod restituere oportet eundem. reg. Jur. 59. in 6. & ut J. Ct. ait l. 8. ff. de doli mali, & met. except. dolo facit, qui perit,*

quod redditurus est. III. Quia cæcus, & pauper ad collectas non tenentur *c. 4. de Cens.* Hinc pauperes universim ab onere decimarum absolvi antiquus Canonista Melendus apud Innocent. *in c. licet de Censib.* qui hanc opinionem non improbat.

Absolute verò illis hanc obligationem imponere videntur S. Thó. *q. 87. a. 4.* & ibi Sotus ac alij, Alensis *p. 3. q. 51. memb. 7. a. 1.* Sylvester *V. decima n. 13.* Angel. alijque Summistæ *cod. Gloss. & Gemin. in c. quia 12. q. 1.* Joan. Andr. Butr. & Panor. *in c. 7. h. t. Tyndar. tr. de decim. à n. 38.* Rebuff. *q. 5. n. 14.* Canif. *c. 5. n. 1.* Moneta *c. 5. n. 28.* Hun. *cit. c. 2. n. 25.* Gonzal. *in c. 4. h. t. n. 7.* ac communiter alij. Rationem dant I. Quia decimæ debentur ex justitia, & quasi debitum exigere possunt. *c. 14. h. t.* at propter inopiam injustitia committi non debet.

G 2

l. pa-

l. palam §. non est ff. de R. N. Neque in debitis habetur respectus paupertatis, nisi postquam debitor bonis cessit: imò *qui bonis cesserint, nisi solidum creditor receperit, non sunt liberati. l. 1. C. Qui bonis ced. poss.* nisi quòd in carcerem detrudi non possunt. II. Quia decimæ sunt Ecclesiæ ex reservatione divina. *c. tua h. t.* Igitur invitâ Ecclesiâ non possunt à quoquam, etiam prætextu paupertatis, retineri: nam nemo jus sibi ipsi dicere potest; & ubi præjudicium alterius vertitur, semper vocandus est is, cujus interest. *arg. c. 2. de Procurat. in 6. l. 47. ff. de Rejud. l. 39. ff. de adoption. l. 49. ff. de inoff. testam.* III. Quia onus solvendi decimas est reale, prædiisque inhærens & idcirco absque respectu possessorum ipsa semper manent obligata Ecclesiæ. IV. Quia pauperes de ipsâ eleemosyna tenentur decimas solvere, ut cit. DD. aliique communiter observant: tum quia etiam ipsis ministrantur Divina; tum quia decimæ non solum debentur pro alendo Clero, sed etiam in recognitionem universalis domini divini. *cit. c. tua h. t.* Verùm sicut illa, quæ *num. pr. ec.* attulimus, pauperes non absolvunt ab omni decimarum onere; ita nec ista eosdem absolutè, & sine discrimine ligant.

109 Assert. I. Pauperes, qui communitantum, & tolerabili paupertate laborant, seu redditus quidem tenues habent, sufficientes tamen ad

se suosque, etiam solutis decimis, alendos, ad eas solvendas sunt obligati. Ita communis omnium, & certa sententia. Ratio est: quia est pauper dicatur, qui ex sola opera victum quærere debet, & ultra victum statui convenientè nihil habet. *C. Quod super his de voto, & ibi Panorum not. 3. l. Paupertas 7. & ibi Gloss. ff. de Excusat. Jason in l. si constanter ff. sol. matr. n. 147.* revera tamen indigus non est. Atqui à solvendo debito sola indigentia excusare potest, eaque necessitas, ob quam obligationi satisfieri non potest, absque solventis gravi damno, quale non incurrit creditor ex dilata, vel negata solutione. Suffragatur asserto consuetudo: nam ubique hujus generis pauperes decimas solvunt, nec ullum unquam tribunal renuentes absolvit: alias plurimi ex plebe, & non pauci de nobilitate immunes ab hoc onere forent, & sic non obtineretur finis, propter quem decimæ sunt statuta.

Assert. II. Pauperes, qui extrema necessitate laborant, non tenentur solvere decimas. Ita rursum omnes. Ratio patet: quia in tali necessitate constituti etiam aliena accipere possunt, si is, cui auferuntur, non æquè est indigus: multo igitur magis retinere possunt propria. Ratio ulterior est: quia in extrema necessitate omnia sunt communia. *c. 26. consecr. dist. 5. c. 8. dist. 47. l. 2. ff. ad L. Rhod. de jactu.* Neque obstat *c. 3. de furt.* ut fuse post Covarr.
ac

ac alios ostendit Card. de Lugo d. 16. de Just. n. 153. & 54. & Em. Gonzal. in cit. c. 3. n. 5.

III Limitat assertionē Rebuff. l. c. aitque, debere pauperem in hoc casu habere propositum reddendi, si ad pinguiorem fortunam venerit, & id in confessione aperire, ac promittere. Hoc Suarezius tom. 1. de Relig. l. 1. c. 16. n. 17. asserit esse plane fallum, eò quòd is, qui in extrema necessitate accipit alienum, illudque consumit, postea non teneatur restituere, quia nec tenetur ratione acceptionis, quæ justa fuit, nec ratione rei acceptæ, utpote quæ consumpta jam est: ergo à fortiori neque in nostro casu; neque accipitur tunc res aliena, sed propria. Verum licet falsa sit doctrina Rebuffi quoad obligationem confitendi; quid enim opus est exprimi in Confessione, quòd ob extremam necessitatem non solveris, & promitti, quòd cessante necessitate solvere velis, cum non solvendo non peccaris, & propositum solvendi habere possis absque eo, ut illud exprimas Sacerdoti, nec præceptum ullum extet, vel necessitas id exprimendi? Si tamen loquamur de obligatione restituendi, quando necessitas desierit, & solvendo fueris, non meretur ullam censuram illa assertio, cum multi graves D.D. obligationem agnoscant restituendi sublata necessitate, & datâ solvendi copiâ, si etiam in extrema necessitate alienum acce-

pisti, aut debitum non solvisti; ut videre est apud Lessium de Just. c. 16. à n. 3. & Card. de Lugo disp. 16. à n. 170. & disp. 21. à n. 1.

Asser. III. Pauperes, qui gravi necessitate laborant, ita ut solutis decimis se suosque alere non possent, sed gravi penuriâ laborare, aut mendicare aliudve grave malum subire cogentur, ad eas solvendas non tenentur. Ita sentio cum Suar. cit. c. 16. n. 16. & 18. Laym. l. 4. Theol. Mor. tr. 6. c. 3. n. 6. Palao tr. 10. disp. un. pun. 11. n. 2. Pirhing h. 1. n. 46. aliisque, contra Jo-an. Andr. Panorm. Rebuff. Canis. ac alios, qui extremam solum necessitatem exprimunt. Verum nec isti re ipsa dissentire videntur, sed solum aliter explicare extremam necessitatem, quam accipiatur passim à Theologis, & quam isti dicunt gravem, ipsi dicere extremam. Ratio est: quia Ecclesia non censetur velle, ut cum tanto rigore exigantur, & pauperes non habeant sustentationem sibi suisque congruam; cum enim velit, ut Clerici de Decimis, aliisque redditibus beneficiis, hisce pauperibus succurrant, profectò non vult, ut ad solvendum adigantur, quod ipsis Clerus erogare tenetur; hoc præcipue tempore, quo pars illa reddituum Ecclesiasticorum, quæ pauperibus destinata erat, cum alijs confusa est, ita ut largitio in pauperes facienda ex arbitrio Clericorum pendeat.

113 Geminam tamen limitationem, quam assertioni plerique vel apponunt, vel supponunt, libenter admittunt. Prima est, quod pauperes modo dicti retinere decimas propria auctoritate non possint, sed prius suam inopiam pastoribus Ecclesie representare, & probare debeant: quia licet pauperibus, vel in alios pios usus erogari debeat, quod ex decimis aliisque redditibus Ecclesiasticis superfluum est, hæc tamen dispensatio est commissa Clericis, non verò ipsis pauperibus; cum nullus eorum in specie jus aliquod habeat. Unde prius ipsi satisfacere obligationi suæ debent, & tunc Clerici restituere tenentur, si ita exigat debitoris inopia, vel brevi, ut ajunt, manu acceptas remittere. Neque prædicta regula, quod *dolo facit, qui redditurus est*, locum habet, quando præjudicium alterius vertitur, ut observant Butrio, alique in *c. 7. h. t.* & Glossæ ac Turrecr. in *c. Quicumque 16. q. 7.* post Hostiens. Goffr. ac alios. Quia etiam is, qui ratione paupertatis tutelam, vel curam subterfugit, allegare ipsam, & probare tenetur. A fortiori igitur allegare eandem, ac probare debet, qui debitum non solvit. Aliàs innumeris deceptionibus (ut alia taceamus) ansa daretur. Quomodo probanda sit paupertas, latè tractant Covarr. *l. 2. var. c. 6. n. 7.* Mascard. *vol. 3. de Probat. concl. 1154. n. 13.* Pacian. *l. 1. c. 54. n. 35.*

114 Si tamen pauper gravi necessi-

tate laborans existimet, decimas sibi remissum non iri, etiamsi illam alleget, ac probet, non tenetur allegare, sed decimas retinere potest; modò certus sit de sua necessitate, ut benè observant Suar. *l. c. n. 18.* & Palao *l. c. n. 2.* non enim injuriam in tali casu decimatori facit, sed retinet solum, quod sibi debetur, & iniquè negatur.

Alteram limitationem communior¹¹⁵ addit, quòd qui gravi, non verò extrema necessitate pressus retinuit decimas, restituere postea, ac compensationem facere debet, quando ad pinguiorem fortunam venerit, & solvendo fuerit, seu, quod idem est, gravi necessitate non tolli, sed solum differri obligationem solvendi. Sequitur ex generali illa doctrina, quam tenent communissimè DD. contra nonnullos, quòd is, qui rem alienam, vel propriam, quam debebat alteri, in gravi necessitate consumpsit, teneatur postea restituere, quando potis solvendi est: neque enim casus decimarum videtur excipiendus, cum obligatio eas solvendi sit ex justitia, & non minus fortis, quàm aliæ obligationes, ac Ecclesia in præjudicium eorum, quibus decimæ debentur, non velit plus favere debitoribus, quàm quantum requirit eorum necessitas, ac Charitas Christiana; at utraque hæc solum requirit dilationem, non verò omnimodam condonationem. Alia ratio est extremæ necessitatis: quia hæc omnia (ut aiunt) facit

facit comūnia, & qui ex illa alienū, vel accipit, vel retinet, non tam de alieno, quā de proprio disponit. Verū tamen esse existimamus, etiā illum, qui non extrema necessitate pressus, inopiā suā pastoribus Ecclesiā probatā ad solvendum com-

pulsus non est, debito prorsus liberari: censendi enim illi sunt donationem fecisse: si enim dilationem tantū concedere voluissent, id expressissent. Ex hactenus dictis abundē patet responsio ad rationes in contrarium.

Q U Æ S T I O V I I I .

*Quis ex prædio locato teneatur solvere decimas,
Locator, an Conductor?*

S U M M A R I U M .

116. *Varij modi locandi prædia, hil tenetur.*
 117. *Si Colonus est partiarius, solvit tam ipse, quā locator.* 122. *Solus fundi dominus tenetur, si pro certa mercede conduxit coloni operam.*
 118. *Vel ex fructibus nondum divisis vel post hos divisos quisvis ex sua parte.* 123. *Tenetur quidem iste ex sua mercede ad decimas personales.*
 119. *Si pro certa pensione locatus est fundus, solvit solus colonus; sicut & emphyteuta.* 124. *Ferè tamen excusatur.*
 120. *Occurritur objectioni.* 125. *Exempto domino etiam colonus eximitur.*
 121. *Ex sua pensione locator ad ni-* 126. *Dummodo privilegium domini sit reale.*

116 **D**ominus an Colonus ad decimas prædiales obligetur, valde ambiguum esse videtur propter jura inter se (ut quidem apparet) pugnancia. Nam solum colonum obligari, sumitur ex *c. s. b. r.* ubi quibusdam Religiosis præcipitur, ut de possessionibus ad firmam acceptis, seu conductis, plenariè solvant decimas: nec fit mentio de domino locante. Solum coloni meminit etiam *Clem. r. eod.* Econtrario solus locator videtur obligari *c. li-*

cet r. eod. ibi: non est licitum vobis decimas de terris vestris subtrahere, quas aliis traditis excolendas. Uterque verò oneri decimarum subiicitur *c. à nobis eod. ibi: respondemus, quòd à dantibus, & recipientibus p. sessiones ad firmam, de fructibus, quos percipiunt, decimæ sunt solvenda.* Et *c. tua 26. eod.* dicitur: *sicut colonus de parte fructuum, quæ sibi remanet ratione cultura: sic & dominus de portione, quam percipit ratione terra, deci-*
 mas